



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. F. Ioannis Nider Ordinis Prædicatorum Theologi De Reformatione Religiosorum Libri Tres

Nider, Johannes

Antverpiæ, 1611

XII. Deducit quartum & quintum præparatorium: scilicet, vt potestas habeatur sæcularis brachij, & vt prouideatur pro fratribus humano victui.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45728](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45728)

Regulæ per S. Robertum cū viginti & vno monachis, in Cistertio facta reformatione, consilium ad hoc & auxilium habuerunt
 *Cabellio. Diocesani illius Episcopi * Cabilonensis;
 nis, & Archiepiscopi Lugdunensis tunc Apostolicæ Sedis Legati. In reformatione prætereà Regulæ B. Augustini per S. Norbertum facta, fauorem habuit Gelasij Papæ, Callisti Papæ, ac Lugdunensis Episcopi, cui specialiter commendatus est. Sic etiam S. Dominicus, per D. Episcopum Tolosanum, primum Ordinis conuentum fundauit. Simile S. Franciscus seruauit, & idem seruandum esse suis reliquit.

CAPVT XII.

Deducit quartum & quintum præparatorium: scilicet, vt potestas habeatur secularis brachij, & vt provideatur pro Fratribus humano victui.

QUARTVM præparatorium est, vt etiam potestas procuretur & vigor sæcularis brachij: quia hoc expedit, & sæpè necessarium est propter rebelles aut propter astutos religiosos, reformationi resistentes. Cùm enim tales iugo regularis obseruantia colla subiicere monentur, statim ad cognatos amicos currunt, & ad consanguineos & poten-

tentes, calumniantes reformationem, aut reformatores, aut modum reformandi. Et nisi sæculares potentes sint antea informati, & beneuolentia captati, faciliter operi diuino resistitur. Sic accidit Zorobabel Israëlitæ litteratissimo, quando legem Mosaicam post captiuitatē Babylonicam & templū in Ierosolymis reformare voluit. Quamuis enim licentiam habuit à Rege potentissimo Persarum cum filiis Israël eundi in Ierusalem ad ædificandum templum Domini, quod destructum dudum fuerat; & eidem partem vasorum templi tradidisset, ac Zorobabel iam cum multis Ierusalem ascendens, altare fundasset, & fundamenta templi reædificare inciperet; tamen Samaritæ, qui in circuitu fuerunt, indignati, cœptum opus præpedire curauerunt modis variis. Nam primò cum Israël se templum reædificare velle finxerunt, quod cum negarent Israëlitæ, secundò Samaritani impedire moliebantur. Et cum per se impedire non possent, dederunt munera Principibus Regis Persarū, qui erant positi super terram; qui pecuniis corrupti vendiderunt eis negligentiam ædificationis, Cyro tamen ignorante. Et adeò impedierunt eos, quòd in triginta annis, in quibus Cyrus regnauit, non erexerunt muros templi, nisi usque ad apodia-

dia-

diationem, prout habetur Esdræ in quatuor capitulis, primo videlicet, secundo & tertio, & partim in quarto. & 3. Esdræ 5. Deinde mortuo Cyro, cum filius eius Cambyfes, qui apud Esdram Artaxerxes vel Assuerus, & apud Iudith vocatur Nabuchodonosor, in regem Persarum esset sublimatus; iterum Principes terræ impediuerunt templum re-ædificare, & populus omnis circa Ierusalem scripsit Regi, conquerendo quæ mala fecisset Regibus illa ciuitas; vnde idem Rex prohibuit per epistolas re-ædificare téplum. Et quamuis tunc ad Regem Artaxerxem ascēderet Zorobabel, & per Darium vnum de septem sapientibus seu Magis, per eos qui regnum iudicabant, peteret templum posse re-ædificari: tamen nihil obtinuit, nisi quòd secretè Dario suasisit, vt votum voueret de ædificando, si Rex fieret, templo, & de restituendis vasis partim non restitutis. Vnde quia Artaxerxes per octo annos monarchiam tenuit, ideò ædificatio dilata est per octo annos; quousque Darius prædictus, per hinnitum equi, regnum obtinuit iam mortuo Artaxerxe, vt libri Esdræ referunt. Artaxerxe enim mortuo, cum Zorobabel audisset Darium Regem electum, fiducialiter cœpit ædificare, confidens de Rege. Et tunc iterum Principes terræ ædificatio-

nem

nem interdixerunt ; sed Iudæi allegarunt in contrarium, Dei hoc esse præceptum. Deinde quæstio mittitur ad Darium de consensu vtriusque partis. Cum vtriusque igitur partis nuntiis ascendit Zorobabel ad Darium, à quo receptus est optimè. nam in cubiculo suo eum dormire iussit. Hæc tanguntur 1. Esd. 5. & 6. & 2. Esd. 6. & 7. Et tunc accidit historia de tribus fortibus coram Dario, vbi Zorobabel triumphum habuit de ænigmate, & ædificationem templi cum vasis obtinuit : de quo habetur 3. Esd. 3. & 4. Hæc de historia Ecclesiastica. Ex quibus patet, quantum bonum facere potest sæcularis fauor potestatis. vnde 3. Esd. 7. dicitur : *Tunc, scilicet quando Darius Rex consensit, ipse Sisennes subregulus Cælesyriae & Phœnicis, & Satrabuzanes, & sodales obsecuti his quæ à Dario Rege erant decreta, insistebant sacrosanctis operibus, diligentissimè cooperantes cum senioribus Iudeorum Principibus Syria : & prosperata sunt sacrosancta opera, prophetantibus Aggeo & Zacharia Prophetis. Et consummauerunt omnia per præceptum Domini Dei Israël.*

Sic Abraham religiosissimus sepulturæ locum religiosum quando habere voluit, beneuolentiam verbis & pecuniis captauit à filiis Heth, quorum terra fuisse videtur, &

ab

ab Ephron, cuius ager & spelunca fuit sepulchri, sicque intentum habuit, Genes. 23. Sic Iacob doctus ab Angelo, fratris sui & principis Esau gratiam prudenter quaesivit, Deum inuocando, nuntios reuerenter praemittendo, exercitum diuidendo, & ore proprio ac corpore reuerendo, ut pacem haberet, & Deo quietius seruiret, Gen. 32. & 33. Sic Ioseph carcere damnatus iniustissime, exorat beneficium à Praeposito, quando restitui mereretur in gradum pristinum coram Pharaone, Gen. 40. & 41. Sic Moyse & Aaron à Deo indicitur ut Pharaonem inducant, quatenus dimittat populum Deo seruire in deserto, Exodi 3. 4. & 5. Sic Neemias à Rege Artaxerxe, secundo filio scilicet Darij, obtinuit reformare & regere muros, & ciuitatem Ierusalem, Neemiae per totum. Sic Onias summus Sacerdos deuotissimus, videns sine regali prouidentia impossibile esse pacem rebus dari, nec Simonem posse cessare à stultitia sua, ad Regem se contulit, scilicet gentilem, 2. Machab. 4. Sic pacem & societatem inierunt religiosissimi successiuè summi Sacerdotes & fratres cum Romanis, scilicet Iudas Machabeus, 1. Machab. 8. Ionathas cum eisdem & Spartiatis simile fecit, ibid. 12. Simon etiam mittit clypeum aureum Romanis, & paria, dum pacem obtinuit.

1. Mach.
14.

tinuit. Videant igitur qui reformare volunt, vt iuxta oportunitatem locorum & temporum, aut aliquorum de communitate, sæcularium fauorem habeant, aut Principis aut Consulatus: sciantque quòd difficillimum est reformare monasteria situata in ciuitatibus vel locis, vbi communitas regnat, sicut in ciuitatibus Imperialibus & huiusmodi, nisi eius consensus habeatur communitatis: imò consensu eius habito, valdè difficile est adhuc reformationem introducere, vbi in monasteriis reperiuntur inuiti ad reformationem, qui in communitate habent consanguineos. Vix verò aliquis credit non expertus sæcularis, quanta arduitas negotio imminet, vbi montes actu tanguntur, quia tunc fumigabunt, fulgura & coruscationes, atque sagittas vltra quam credatur, emittēt. Nec mirum, quia ibi tot reges, quot capita in Consulatu, & vnus alium inficit multipliciter, & ibi iudicatur secundum multitudinem vocum. Multi autem sunt vocati, pauci verò electi, dicit Dominus. In loco verò, vbi Princeps regit, opus longè facilius est, si Principis consensus habeatur.

¶ Quintum præparatorium est, vt prouideatur pro posse, humano victui in loco reformando, in cibo, potu, vestitu, & huiusmodi necessariis, præsertim si est possessio-

nata

natae Religionis. Quamuis enim quilibet religiosus, maximè is qui alios lucrifacere cupit, meritò debeat sibi à superfluis cauere; tum quia paupertatem vouit, tum quia aut de eleemosynis pauperum viuit, aut de patrimonio Crucifixi, tū etiam quia exemplum aliis plus esse debet abstinentiæ & patientiæ: tamen hi qui religiosis præsumunt, cauere debent, vt dicit Humbertus super regulam B. Augustini, ne in distribuendis necessariis sint tenaces; sed largiter, prout facultas permiserit, sunt ministranda huius vitæ necessaria his qui sunt Dei serui. Docet hoc Pater, in veteri Testamento, in populo Israël, cui in deserto dedit panem de cælo omne delectamentum suauitatis in se habentem, & hunc quotidie: Exodi 16. Et nec calceamenta pedum, nec vestimenta eorum attrita sunt, vt Deuteronom. 29. dicitur. Docet illud Filius Dei, in nouo Testamento Ioan. 6. vbi turbam paut abundanter, adeò vt de pane & piscibus multæ sportæ superfuerint: & in copia piscium, quam dedit post resurrectionem septem solūm discipulis piscantibus: qui pisces fuerunt centum quinquaginta tres, & pisces magni: & cum hoc præparauit miraculosè & ex consequenti optimum piscem super prunas, & panem, Ioan. vlt. Nec obstat verbum Christi, quo

Humbert.
sup. regul.
B. August.
cap. 25.

Exod. 16.
25.

Deut. 29. 5.

quo dixit Matth. 10. discipulis duodecim,
quos misit prædicare: *Non, inquit, peram in*

Mat. 10.
10.

via, neque duas tunicas, neque calceamenta,

B. Hieron.
ibid. 10. 9.

scilicet *portetis*: quia illud ibidem B. Hieronymus sic exponit: Simplex vestimentum

dicitur quidquid necessarium est alicui, secundum qualitatem loci aut temporis; duplex autem, quod extra necessitatem est.

Neque duas tunicas habeatis, inquit; in duabus tunicis mihi videtur innuere duplex vestimentum.

Non quod in locis Scythiæ aut glaciali niue rigentibus, vnica quis debeat esse tunicam contentus: sed quod in tunica

intelligamus vestimentum duplex, ne alio vestiti, aliud nobis futurorum timore referuemus.

Item in epistola ad Fabiolam idem sic exponit: Quidquid, ait', corpora nostra defendere potest, & humanæ succurrere

B. Hieron.
ad Fabiolam,
fortè ad
Hedibiam
quæst. 1.
tom. 3.

imbecillitati, quos nudos natura profudit, hoc vnica appellanda est tunica: & quid-

quid in præsentibus alimentis est necessarium, hoc vnus diei victus appellatur.

Docet illud, de quo supra, Spiritus sanctus in principio Christianæ religionis, de qua dicitur Act. 2.

Habebant omnia communia,

Act. 2. 44.

possessiones & substantias vendebant, & dividebant illa omnibus, prout cuique opus erat.

Quando igitur prouidetur debite & abunde in necessariis, viris bonis, sequuntur

O tria

*Tria bona
sequuntur
debitam re-
rū necessa-
riarū pro-
uisionem.*

tria bona, videlicet laus Creatoris secundum illud: *Edent pauperes, & saturabuntur; & laudabunt Dominum, qui requirunt eum.*

Secundò, custodia paupertatis; quia aliàs multi aut efficiuntur proprietarij, aut mutant locum, aut Prælati detrahunt: quia

Eccli. 27. 1. *propter inopiam multi deliquerunt:* Ecclesiast. 27. Tertiò, virtus corporis, per quod feliciorum possunt prosequi statum. propter

Psal. 58. 10 quod Psalmista ait: *Fortitudinem meam ad te custodiam.* Et è contrario, quando non prouidetur in temporalibus debite, sequuntur

*Tria mala
ex inopia
Religiosorū
oriuntur.*

tria mala, videlicet, murmuratio, proprietates, & infirmitas vel debilitas ac ineptitudo sustinendi difficilia & iugum Ordinis.

CAPVT XIII.

Deducit duo vltima preparatoria; videlicet vt inuoluntarij sepe seminetur verbum Dei, & vt in puniendo reos non parcatur excessui.

*Quibus
predicandū
verbū Dei,
vt refor-
matio opti-
mè succedat.*

SEXTVM preparatorium est, vt his qui sunt inuoluntarij, sepe seminetur verbum Dei, per prædicationem publicam: aliquando ad populares, aliquando etiam fiat ad inuoluntarios fratres, aliquando etiam ad voluntarios claustrales. Ad populares quidem, vt discant, quàm bona sit reformatio cum
suis